

WOORDENBOEK VAN DE VLAAMSE DIALEKTEN

RIJKSUNIVERSITEIT GENT
Seminarie voor Vlaamse Dialektologie
Elandijnberg, 2
9000 GENT
Tel : 091/25.76.11
toestelnummer 4104

Vragenlijst 17

april 1978

HET RUND (2)

Dialekt van (stad, dorp, gehucht, wijk),
. (gemeente), (prov.).

GESPROKEN DOOR :

OPGETEKEND DOOR :

Naam :
Geboorteplaats :
Geboortejaar :
Beroep :
Geboorteplaats vader :
Geboorteplaats moeder :

Naam :
Geboorteplaats :
Geboortejaar :
Beroep :
Volledig adres :
.....

OPMERKING : Wilt u de vragenlijst invullen voor slechts één plaats ?
De laatste gemeentefusie ten spijt, blijven alleen de oorspronkelijke
dorpen voor ons dialektonderzoek de geografische referentiepunten.
U vult dus in voor bijv. Drongen, gemeente Gent.
Als u de zaken zelf niet voldoende kent, gaat u liefst te rade bij een
ter plaatse geboren en getogen landbouwer.
Tracht ook steeds zo getrouw mogelijk de dialektische uitspraak weer te
geven.

A. Verrichtingen, gedrag

Hoe heet in uw dialekt :

1. herkauwen ?
2. driftig en wild met opgeheven
staart rondlopen ?
3. met de hoornen stoten ?
4. de grond met de hoornen om-
woelen ?
5. een achterpoot achteruitslaan
en schudden om het vuil van tus-
sen de klauwen kwijt te geraken ?

G e l u i d :

6. Wat is in uw dialekt de gewone
vertaling van : loeien ?

Hoe heet in uw dialekt :

7. angstig of kwaad een abnormaal
geluid uitstoten ?
8. een zacht geluid door de neus
voortbrengen

U i t w e r p s e l e n :

Hoe heet in uw dialect :

9. een koedrek ?	
10. een natte drek van runderen ?
(dei, deister)	
11. urine van runderen ?	
12. urine en drek vermengd, vloeibaar mest van runderen ?	
13. de eerste uitwerpselen van een pasgeboren kalf ?	

B. Voortplanting

G e s l a c h t s d r i f t :

Hoe heet in uw dialect :

14. onvruchtbaar (van koeien) ?	
15. een koe die door een afwijking van de geslachtsorganen onvruchtbaar is ?	
16. een door ouderdom onvruchtbaar geworden koe ?	
17. geslachtsrijp, oud genoeg voor dekking ?	
18. geslachtsdrift vertonend ?	
19. bij geslachtsdrift vocht afscheiden uit de schede ?	
20. met veel geslachtsdrift en daardoor zeer geschikt voor dekking ?	
21. voortdurend geslachtsdriftig, wild en kwaad en daardoor ook onvruchtbaar ?	
22. hoe noemt men een koe die zo is ?	
23. het op elkaar springen van koeien bij geslachtsdrift ?	
24. drie weken na de dekking weer geslachtsdrift vertonen ?	

D e k k i n g :

24. een koe leiden naar de plaats (eventueel een andere hoeve), waar ze door de stier kan gedekt worden ?	

Hoe heet in uw dialect :

25. een koe laten paren ?	
26. een geslachtsdriftige koe niet laten dekken, de driftperiode laten voorbijgaan zonder dekking ?	
27. de stier uit de stal halen om met een koe te paren ?	
28. dekken, bespringen ?	
29. uitdrijvende bewegingen maken, onmiddellijk na de dekking, als het ware om het teelvocht van de stier uit te duwen ?	
30. het geld dat men betaalt voor de dekking van een koe ?	
31. bevruchten met kunstmatige inseminatie ?	
32. Hoe luidt de dialectbenaming van de veearts die speciaal met de K.I. belast is ?
(Wilt u aangeven of dat een neutrale of een spottende benaming is ?)	

D r a c h t i g h e i d :

33. de koe is drachtig ?	
34. de koe is niet drachtig ?	
35. drie weken na de dekking geen geslachtsdrift vertonen en dus bevrucht zijn ?	
36. drie weken na de dekking weer geslachtsdrift vertonen en dus niet bevrucht zijn ?	
37. bij dekking bevrucht worden ?	
38. jonge vaarzen die nog niet drachtig geweest zijn ?	
39. een (eventueel te jong) rund dat per ongeluk gedekt en drachtig geworden is ?	
40. een vaars die drachtig is ?	
41. een koe die drachtig is ?	
42. duidelijk zichtbaar dik beginnen te worden door drachtigheid ?
(uitleggen)	
43. de plaats waar het kalf ligt, van buiten uit gezien ?
Bijv. het kalf ligt hoog in de ...
(z.o.z.)	

Bijv. een goede koe is klein van ... (put)	
Hoe heet in uw dialect :	
44. zeer zwaar van lijf zijn tijdens de drachtigheid door te veel vruchtwater ?	
45. het gaan zwellen van de uier tijdens de dracht :	a.
a) van een vaars ? (uier schieten)	
46. b) van een koe ? (rekkevellen, trekkevellen, elderen, euren)	b.
47. bij een rund nagaan of ze dracht- tig is door een taai, kleverig vocht uit een speen te duwen ?	
48. dicht bij het kalven zijn ? Hoe zegt men bv. : het duurt nog drie weken voor de koe moet kalven.	
49. op het berekende tijdstip nog niet kalven, de normale dracht- periode overschrijden ?	
50. Wat is een "munte", "muntje" ?	
51. Wat is een "kween", "kvene" ?	
52. Wat is een "verve", "varve", "verre", "varre" koe ?	

G e b o o r t e :

De pezige banden tussen staart- been en bekkenbeen worden slap voor de kalving.	
53. Hoe noemt men dat ?	
Wat zegt man van de koe :	a.
54. a) als die banden nog vast zijn ?	
55. b) als die banden slap zijn ?	b.
56. Hoe heet de inwendige opening waar het kalf bij de geboorte doorschuift ?	
57. Wat zegt men van de koe waarvan die opening te eng is ? (gepaneeld)	
Hoe heet in uw dialect :	
58. het wepen van een kalf ? (kalven, vernieuwen, afleggen, kippen)	

59. de tijd om te kalven is daar, de koe heeft het einde van de drachtigheid bereikt ?	
60. aanstalten maken om te gaan kalven ?	
61. voor de kalving afscheiding gaan geven ?	
62. de bel of blaas die uit de schede komt vóór de baring ?	
63. de barensweeën ?	
64. uitdrijvende bewegingen maken bij het kalven ?	
65. de koe over de rug wentelen tijdens het kalven ?	
66. het kalf met mechanische middelen doen geboren worden ?	
67. het instrument waarmee dat geschiedt ?	
68. 't kalf komt met de achterpoten eerst, dus verkeerd.	
69. 't kalf komt met de voorpoten en kop eerst, dus goed.	
70. te vroeg kalven, zodat het kalf niet levensvatbaar is ?	
71. in het kalven bezwijken ?	
72. het dunne vlies waarin het pasgeboren kalf zit ?	
73. de nageboorte ?	
74. het kleverige slijm bij de nageboorte ?	
75. afscheiding geven na de geboorte :	a.
a) normaal, goedaardig ?	
76. b) te lang, kwaadaardig ?	b.
77. het niet op tijd afkomen van de nageboorte ?	
78. een koe die pas gekalfd heeft ?	
79. de baarmoeder geheel of gedeeltelijk uitpersen bij of na het kalven ?	
80. de gedeeltelijke uitpuiling van de baarmoederhals, vooral als de koe ligt ?	
81. de baarmoederhals laten uitkomen ?	

Hoe heet in uw dialect :

90. het weer vast worden van het weefsel rond de schede na het kalven ?	
91. Hoe noemt men een koe waarbij dat niet of onvoldoende gebeurt, zodat er bij het gaan lucht in en uit de schede proest ? (poepholde, hollepoortig)	
92. Op sommige plaatsen wordt een koe die moet kalven in een kleine stal afgezonderd, waar ze dan werpt.
Hoe heet die stal ?	
93. Hoe noemt u het rood worden en zwellen van de uier kort na het kalven ?	